

нѣкакви спрѣчквания, издѣйствиува заточението на нѣколцина под-първи хора отъ града и селата: Янко Челебията отъ Търново, Георги Анагноста отъ Арбанаси, Х. Юрданъ Кисевъ отъ Елена¹⁾ и други, които сж стояли заточени на разни мѣста повече отъ година, догдѣто ги е упростилъ владиката.

Неофитъ съ първото си въ Търново владикование е оставилъ тѣй сжщо споменъ на своето владишко всемогъщество, отъ което е треперяло черното и мирско духовенство — калуѣри и попове. Въ памятнаа си книжка имамъ записани пѣсенята и историйката на едно такова характеристично събитие. Пѣсенята — народно творение — е слѣдующата:

Отче, отче Максиме, що по тебе страдахме.
 Чи ни турци дойдоха, мѣнастиръ обсадиха,
 Клирицы изловиха и ги люто мжчиха.
 Брата Коста триждъ биха, ржцѣтъѣ му строшиха.
 Серафима мжчиха „Соиле оланъ!“ думаха;
 „Нерде диръ о Кишишъ? Владика емиръ етмишъ,
 „Атжнж бакшишъ вермишъ, кимъ булурса о кишишъ

¹⁾ Подобни извънредни събития народа обича да спомва въ легенди или пѣсни. Вѣрвамъ и до сега да се спазва въ Търновско, и особно въ Елена, пѣсенята: „Хаджи Юрданъ Вельо дума: стягай Вельо катаната; катаната за Сотиря; свитото конче за Николча, че ще идемъ въ Цариграда, и пр.“ (Сотиръ и Николчо дѣца на х. Юрдана, и Вельо ратай). По-нататѣкъ пѣсенята расказва, че отиванието за Цариградъ било, да се оплачжтъ отъ владиката, нарежда по име устроителитъ на това отивание, именно заточенитъ отъ владиката лица. Ако има нѣкой изъ ония наши мѣста, който да помни тая стара пѣсенъ, добръ би сторилъ да я напечата нѣидѣ. Тя е историческа, ако и въ началото си да произвира съ малкитъ тогива дѣца на х. Юрдана.

Въ врѣмето на Илариона, единъ селски попъ за да избѣгне едно тѣлесно наказание отива и се потурчва, но се раская и свѣрши живота си на бѣсилката. Все въ врѣме владикованиято на Илариона и за нѣкакво заплашвание отъ него, единъ святогорски духовникъ исповѣдникъ въ Търново Хаджи Иоакимъ тѣй сжщо се потурчи. Горчиво се каеля за това прѣдъ българитъ, и като е нѣмалъ доблѣствята на селския попъ, търсилъ е спасение по сигурно — въ бѣгство и чакаль удобенъ случай. Скоро настанжла руско-турската война (1838) и той се писалъ *нефрамъ* (народно опълчение) и отишелъ да се бие срѣщо московеца — на Шуменъ, гдѣто и умрѣлъ безъ да постигне желанието си. Той е билъ вѣзрастенъ — старъ вече човѣкъ.

Собственно за Търн. Митрополитъ Илариона, когото народното негодувание върху грѣцкитъ владци въ послѣдно врѣме твари съ много тежки грѣхове, не справедливо, споредъ мене, имамъ да изложж обстоятелството въ описанието ми за *Вельовата завѣра* отъ 1834 г., прѣдателството на която нашитъ историци, които сж писали за това съзаклатие, сжщо тѣй много неуровѣрно приписватъ нему, че е станжло сирѣчь чрѣзъ него, което никакъ не е истина.